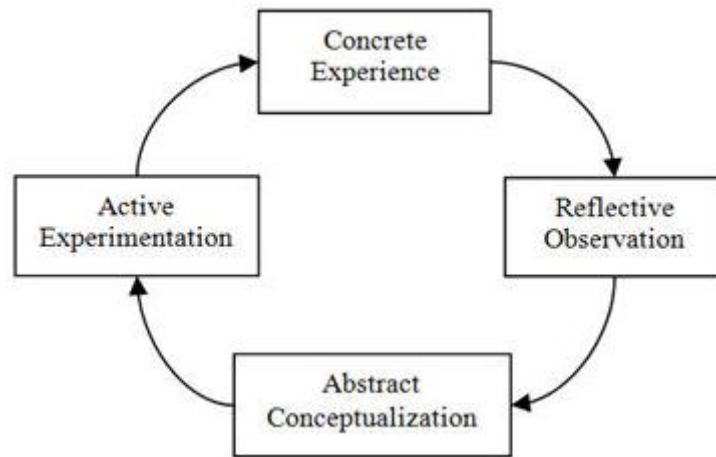


De experimentele leercyclus

Kolb (1984) ziet reflectie als een belangrijk onderdeel van leren en beschouwt dit binnen onderstaande experimentele leercyclus, waar vier fasen elkaar opvolgen.



Figuur: Experimentele leercyclus overgenomen van Kolb, D., et al. (1984).
Experiential learning: Experience as the source of learning and development.
Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

De vier fasen in dit leermodel kunnen in elke mogelijke volgorde voorkomen en niet elke fase hoeft telkens aan bod te komen. Bij het overslaan van één of meer fasen, zal het leerrendement echter dalen.

Door middel van de experimentele leercyclus van Kolb kunnen studenten zicht krijgen op hun eigen functioneren, door er actief over te reflecteren, wat kan leiden tot het bijsturen van hun handelen, het komen tot leerinzichten, leerpunten en leerdoelen, die bovendien toepasbaar zijn in nieuwe situaties.

Onderstaand worden de verschillende fasen volgend op een concrete ervaring kort toegelicht. De vragen die eraan gekoppeld zijn, kunnen inspiratie bieden voor het organiseren van reflectie in CSL.

1. Reflectieve observatie

Objectief verslag van de feiten en gebeurtenissen tijdens de concrete ervaring.

Tijdens de reflectieve observatie is het belangrijk dat studenten zicht krijgen op en zich bewust worden van de verschillende elementen die deel zijn van de ervaring en de gevoelens die deze uitlokken. Moedig studenten aan om stil te staan bij hun gedachten, gevoelens, bezorgdheden, ... tijdens de ervaring. De toetssteen is het eigen referentiekader. Dit bestaat onder meer uit: alles wat je weet, alles wat je eerder ervaren hebt, alles wat je eerder gedaan hebt, gesprekken die je had, eigen waarden, normen, overtuigingen, ...

- ✓ Geef een filmisch verslag van de ervaring.
- ✓ Wat is er gebeurd?

- ✓ Welke personen of factoren hadden een invloed op de gebeurtenis?
- ✓ Wat heb je gedaan?
- ✓ Wat verliep er goed, minder goed?
- ✓ Hoe verliep de samenwerking?
- ✓ Wat heb je geobserveerd?
- ✓ Wat zijn de noden/problemen in de gemeenschap die je kan aanpakken?
- ✓ Welk werk wordt reeds gedaan in de organisatie en/of gemeenschap om de noden en problemen aan te pakken?
- ✓ Op welke doelgroep/gemeenschap is de ervaring gericht?
- ✓ Wat is de functie/missie/visie/doelstelling van de organisatie?
- ✓ Welke gevoelens kwamen op tijdens de ervaring?
- ✓ Wanneer was je verrast, blij, teleurgesteld, hoopvol, boos, ... ?
- ✓ Wat vond je leuk, minder leuk tijdens de ervaring?
- ✓ Wat heeft je het meest geraakt?

2. Abstracte begripsvorming

Analyse en interpretatie van de ervaring.

Eens studenten concreet zicht hebben op hun ervaring en beleving daarvan, kunnen zij dit breder en dieper interpreteren in het licht van de specifieke leerdoelen. Hier is het de bedoeling dat de studenten de ervaring toetsen aan de theorie, aan trends, aan literatuur of andere informatie die relevant is voor het bereiken van de vooropgestelde leerdoelen.

- ✓ Kan je de situatie plaatsen binnen een breder theoretisch kader?
- ✓ Hoe is de ervaring verbonden met de theorie van de cursus?
- ✓ Wat zijn de onderliggende oorzaken van de noden/problemen in de gemeenschap?
- ✓ Kan je de ervaring doortrekken, toetsen aan bepaalde theoretische concepten die binnen het opleidingsonderdeel werden besproken?
- ✓ Wat leerde je over de mensen in de gemeenschap?

3. Actief experimenteren

Nadenken over de toekomstige impact van wat bijgeleerd werd, zowel voor zichzelf als voor de gemeenschap.

In de laatste fase gaan studenten nadenken over hun eigen ontwikkeling, wat ze bijleerden en de toekomstige impact die de ervaring kan hebben voor het persoonlijk en professioneel leven en de bredere maatschappelijke context. Daarnaast denken de studenten na over hoe verworven kennis, attitudes, vaardigheden een impact kunnen hebben op het leven als actieve en verantwoorde burger.

- ✓ Wat zou je meer willen leren over de organisatie, de gemeenschap, het project?
- ✓ Welke verdere stappen zijn nodig om het probleem, de noden in de gemeenschap aan te pakken?
- ✓ Wat leerde je bij over jezelf?
- ✓ Ontstonden nieuwe interesses?

- ✓ Welke kennis, vaardigheden, attitudes die nuttig kunnen zijn binnen onze maatschappij heb je bijgeleerd?
- ✓ Hoe kan je deze nieuwe kennis, vaardigheden, attitudes aanwenden in jouw persoonlijk en/of professioneel leven?
- ✓ Hoe kunnen deze kennis, vaardigheden en attitudes een bijdrage leveren aan verantwoord maatschappelijk burgerschap?
- ✓ Hoe zal je verworven kennis, vaardigheden en attitudes gebruiken in je dagelijkse leven?
- ✓ Hoe zal je verworven kennis, vaardigheden en attitudes gebruiken voor het aanpakken van bepaalde sociale, politieke problemen waar je belang aan hecht?
- ✓ Als je de ervaring opnieuw zou ondernemen; wat zou je dan anders doen?
- ✓ Welke concrete plannen maak je naar de toekomst?

BRONNEN

Kolb, D., et al. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Kolb, D. A., Boyatzis, R. E., & Mainemelis, C. (2001). Experiential learning theory: Previous research and new directions. *Perspectives on thinking, learning, and cognitive styles*, 1, 227-247.